

## A ROMÁN KOMMUNISTA PÁRT ORSZÁGOS KONFERENCIÁJA

### Előre mutató üzenet

Az utóbbi másfél évtized során a pártéletben hagyományossá honosodott az a szokás, hogy két kongresszus között országos konferenciát tartunk.

Ez a hagyomány sok mindent kifejez; egyrészt a pártmunka fokozott demokratizálódását s általában azt a törekvést tükrözi, hogy magas fórumon, széles körű tanácskozáson vitassák meg az időszerű kérdéseket, másrészt a konferencia alkalmat nyújt arra, hogy fölmérjék az előző pártkongresszus meghatározta úton elért eredményeket, elemezzék a hiányosságokat, kijelöljék a további teendőket.

Az 1982. december 16—18. közt tartott konferencia különleges helyzetben ült össze. A nemzetközi viszonyok alapvető meghatározója a kiéleződő feszültség: az 1973-ban kezdődött gazdasági válság tovább tart; bizonyos vonatkozásban elmélyült, sok tekintetben a krónikusság jeleit öltötte, s messzemenő következményekkel járt. És nyilvánvaló, hogy a közeljövőben sem áll be gyors javulás, az elhúzóadás pedig az egész emberiséget nehéz helyzetbe hozta. A gazdag és a szegény államok, népek közötti szakadék nemhogy csökkent volna, hanem növekedett, aggasztóan nagy — és egyre nő — a munkanélküliek száma a legfejlettebb tőkés államokban is, ijesztő méreteket öltött sok-sok állam eladósodása, mondhatni általános tendenciává fajult a pénzhilágulás, s ennek nyomán a dolgozók vásárlóerejének a romlása, miközben a fűtőanyagok és általában az energia ára magasra emelkedett.

Ilyen körülmények között pedig — ez már szomorú történelmi tapasztalat — az országok, népek, szövetségek közötti súrlódások, villongások gyakoribbá válnak, fokozódik a fegyverkezési hajsza, mi több, ezekben az években — sajnos — tanúi lehettünk új, súlyos fegyveres konfrontációknak, a mai napig is tartó véres háborúknak.

Országunk — ismeretes — több mint száz állammal tart fenn gazdasági kapcsolatot, intenzíven bekapcsolódtunk a nemzetközi kereskedelembe; ez számottevő módon hozzájárult haladásunkhoz, fokozta jólétünket. Az viszont természetes, hogy nem vonhatjuk ki magunkat a nemzetközi gazdasági viszonyok kedvezőtlen hatása alól — erre különben a legnagyobb, a legfejlettebb államok sem képesek —, az eltelt években tehát s a jelen pillanatban is szembe kell néznünk a nemzetközi valutáris helyzet megrázkódtatásaival, a világpiaci árak emelkedésével, a vásárlóerő csökkenésének, a beruházások világszerte mutatózó pangásának a következményeivel.

Míndez megmutatkozott a főtítkári jelentés bevezetőjében is; pártunk főtitkára, Nicolae Ceaușescu elvtárs többek között a következőket mondotta:

„Rendkívül zűrzavaros korszakot élünk át, az emberiséget nagyarányú gazdasági, politikai és katonai megrázkódtatások, viharok, orkánok sújtják, súlyos megpróbáltatásoknak teszik ki a népeket, nagy károkat, szenvedést okoznak ezeknek.

E súlyos körülmények között, szembeszállván az orkánok, megrázkódtatások kavarta hullámokkal, a legnagyobb figyelemmel kell kormányoznunk hajónkat, hogy biztosíthassuk hazánk haladását a kommunista társadalom magaslatai felé.

Már az elején azért ecseteltem vázlatosan a világejelenések tablóját, hogy jobban megértsük azokat a nehéz körülményeket, amelyek közepette a XII. kongresszus óta eltelt években dolgoztunk, és meghatározzuk: miként kell eljárni az elkövetkező esztendőkből a világgazdasági válság kihatásainak csökkentéséért, hogy hazánkat a haladás és a civilizáció újabb magaslataira emelhesük.”

A nehézségek ellenére is az elmúlt esztendőkből népünk töretlen lendülettel dolgozott, és számottevő eredményeket ért el. A konferencia nagy ünnep előestéjén, a köztársaság kikiáltásának 35. évfordulóját megelőző napokban ült össze, s ez az alkalom egyben lehetőségét nyújtott a köztársaság kikiáltása óta megtett út fölmerésére. Köztudott, hogy a tervgazdálkodás éveiben az ország ipari termelése 50-szeresen emelkedett, a mezőgazdaság pedig 3,5-szeresen, ami biztosította a nemzeti jövedelem 15-szörös gyarapodását. A fejlődés különösen az utóbbi tíz-tizenkét évben, tehát a hetvenes és nyolcvanas évek során növekedett viharos mód, és ennek nyomán az állóalapok értéke elérte a 2000 milliárd lejt; ez a

gyarapodás nemzetközi összehasonlításban is igen-igen szép, s ennek köszönhető, hogy országunk immár kilépett a gyengén fejlett államok sorából, és megtehetőek a feltételei annak, hogy rövidesen a közepesen fejlettek szintjére emelkedhessünk.

„A realitások, a tények alapján, jóhiszemű emberként bárki fölmérheti, hogy a szocializmus éveiben népünk kiemelkedő sikereket ért el a gazdasági-társadalmi fejlődésben [...]. Hazánk nehéz és zaklatott történelmi fejlődésének folyamát szemlélve jogos büszkeséggel mondhatjuk el, hogy csakis a szocializmus teremtette meg az elmaradottság, a gyengénfejlettség gyors felszámolásához szükséges feltételeket, és biztosította Románia lendületes előrehaladását valamennyi tevékenységi területen” — hangoztatta a párt főtítkára.

Különösen kimagasló eredményeket értünk el a nemzetközi kereskedelem terein, az aktív mérleg megvalósulására törvő igyekezetünkben. Jellemző e tekintetben, hogy jelentősen növeltük a kivitelt, mérsékeltük a behozatalt, s mindezek gyümölcseként 1981-ben 300 millió dollár értékű aktív kereskedelmi mérleget értünk el, 1982-ben viszont már 1,8 milliárd dolláros fizetési mérlegtöbblettel számolhatunk. Hogy milyen nagy eredmény ez, akkor értjük meg csak igazán, ha arra emlékeztetünk, hogy ma különösen kiéleződött a verseny a nemzetközi piacokon, s minden állam fokozott mértékben törekszik arra, hogy kivitelét növelje, behozatalt pedig csökkentse.

Ismeretes, hogy az energiahordozók világszintű árának gyors emelkedése által teremtett helyzetben pártunk már a válság kezdetén fölismerte a várható következményeket, és a párt XII. kongresszusán azt a világviszonylatban is ritka mérszégű tervet tűzte az ország elé, hogy magunk állítsuk elő a legfontosabb fűtőanyagokat, és függetlenítsük nemzetgazdaságunkat a kapitalista trösztök, monopóliumok, kartellek, különféle tőkés csoportok üzemeltől, sötét manővereitől.

Azóta eltelt három esztendő. És az ország dolgozói erőteljes és széles körű munkával iparkodtak e nagyszerű célkitűzés megvalósítására, s az elmúlt évek már meg is termették gyümölcsüket, mi több, számottevő túlteljesítésről beszélhetünk. Ez a bátor elhatározás tehát reálisnak bizonyult.

„Hangsúlyoznom kell — olvashatjuk a főtítkári jelentésben —, hogy már 1983-ban az elsődleges energiafogyasztás több mint 9 százalékát saját erőnkkel fedezzük, ami följogosít annak feltételezésére, hogy hamarabb megvalósítjuk a XII. kongresszusnak a teljes energetikai függetlenség biztosítására vonatkozó előírásait.”

E bejelentést méltán fogadta hatalmas taps.

A kommunista nyíltság és őszinteség, az alkotó szellemű bírálat és önbírálat jegyében ugyanakkor a konferencia számos gondra, hiányosságra, lemaradásra is kitért. Hogy az előbb említett energiagazdálkodásnál maradjunk, szövé tették, hogy több erőmű építésében késlekedés mutatkozik, s üzembe helyezésük elhúzó-dása átmeneti zavarokat okozott az áramszolgáltatásban, ami kihatott mind a termelésre, mind a lakosság villannyal való ellátására.

Nem hallgatható el az sem, hogy a mezőgazdaság — noha az idén gazdag termést takarítottunk be — elmarad a lehetőségeitől, nem aknázza ki kellőképp az adottságait, s különösen az állati hozamok nem kielégítőek, ami zavarokat okoz a lakosság ellátásában.

„Teljesen rendellenes az utóbbi években előállt helyzet — olvassuk a jelentésben —, amikor is a mezőgazdaságnak szánt importok nagyobbak voltak a gazdasági ágazat export-megvalósulásainál, figyelembe véve azt a tényt is, hogy a múltban Románia gabona- és más mezőgazdasági termékei exportőr volt, s a valutában számított jövedelmek legnagyobb része a mezőgazdasági termékek exportjából származott [...].

Ez a két esztendő — emlékeztetett rá Nicolae Ceaușescu elvtárs — nagyon komolyan felhívta figyelmünket egyes lemaradásokra: még nagyobb erővel vetette felszínre a XII. kongresszus által az energetikai bázis erőteljesebb fejlesztésére és az energetikai függetlenség megvalósítására, a nyersanyagalap növelésére, a mezőgazdaság gyorsabb ütemű fejlődésére kijelölt célkitűzések helyességét.”

E célkitűzések valóra váltása végett a főtítkári jelentés ismételtén vázolta az elmúlt esztendőben kidolgozott különprogramok főbb feladatait, amelyek ágazatonként részletezik a legfontosabb tennivalókat, s módot nyújtanak lehetőségeink jobb kiaknázására, az erőforrások föl kutatására, a tartalékok teljes mozgósítására.

Az viszont nyilvánvaló, hogy a mai rendkívül súlyos világgazdasági helyzetben nem teljesíthetjük teljes mértékben és minden vonatkozásban a sok eszten-

dővel ezelőtt — és jóval kedvezőbb körülmények között — kitűzött célokat. A főttkári jelentés őszintén rámutat arra, hogy a jelenlegi ötéves terv „első két évében az ipari fejlődés üteme alacsonyabb volt [...] a megszabottnál“, és „feltehetőleg az egész ötéves terv folyamán csökkentettebb lesz ez az ütem, mint amilyent a terv előír“.

Pártunk főttkára ugyanakkor nyomatékosan jelentette ki a következőket is: „Azí viszont hangsúlyozni szeretném, hogy megvan a lehetőségünk, és mindent meg is kell tennünk azért, hogy az elkövetkező három év folyamán sokban megközelítsük az ötéves tervben előírt fejlesztési ütemet.“

Napjainkban gyakran hallhatjuk, olvashatjuk, hogy a gazdagabb, fejlettebb államok egész sorában is visszaesik a termelés. Más országok pedig már csak azt a szerény célt tűzik maguk elé, hogy valamiképpen megőrizték az eddig elért színvonalat. Egyes kormányok a „stagfláció“ állapotából igyekeznek kimozdítani országukat, némelyek ellenben azzal is megelégszenek, hogy az inflációs rátát felére csökkentik. Ilyen körülmények közepette országunk népe fokozott mértékben figyelt a konferenciára, s várta, hogy e nagy tanácskozás számunkra milyen jövőt körvonalaz, mit várhatunk az elkövetkező esztendőkre.

Mindezekből eredően nekünk is több a gondunk, nehézségünk, mint régebben, mi is szembe kell hogy nézzünk olyan jelenségekkel, amelyekkel eddigi szocialista építésünk során nem találkoztunk.

Mindenki számára világos, hogy bizonyos szükségintézkedések elkerülhetetlenek, a takarékoság például mindenre kiterjedően kötelező érvényű; az is érthető, hogy bizonyos nagyberuházások megkezdését a későbbi évekre halasztjuk, ugyanakkor pedig több, már folyamatban lévő építkezés iramát lelassítjuk, befejezésüket távolabbi évekre ütemezzük át, hogy a rendelkezésünkre álló szűkösebb erőket a legdöntőbb ágazatokba tereljük, például új bányák nyitására, hő- és vízi erőművek építésére vagy a földművelés fejlesztésére fordítsuk.

Eme kényszerű (de tegyük hozzá, ugyanakkor a mai helyzetben szükséges és ésszerű) módosítások mellett is eredeti célkitűzéseink lényegében véve változatlanok maradnak, fejlődésünk nem szenved nagyobb csorbát; ezt a főttkári jelentés — mindannyiunk örömeire és megnyugvására — erőteljesen kiemelte:

„Számot vetve az ötéves terv első két esztendei eredményeivel, valamint a világgazdasági helyzettel, a VII. ötéves terv elkövetkező három évében továbbra is az összes tevékenységi ágak intenzív fejlesztésére, a termelés minőségi javítására és a gazdasági hatékonyság gyarapítására fektetjük a hangsúlyt. Nem áll szándékunkban lassítani az előrehaladási ütemet, sem pedig fedezékbe húzódni, amíg elül a vihar. Eltökélt akarattal: minden intézkedést megtenni az előrehaladás gyorsításáért, még e súlyos feltételek közepette is [...]“

A kommunisták nagy tanácskozásának ez a kijelentés a legforróbb, a legidősebb és a legelőremutatóbb üzenete. Az erőnek, a határozottságnak, magabiztosságnak ez a kinyilatkoztatása méltó eddigi hagyományainkhoz, a múltban vívott nehéz harcokhoz, a 35 éves köztársasági korszakban kifejtett fölöttébb eredményes, sikeres országépítő, szocializmust honosító munkánkhoz. Ugyanakkor híven bizonyítja a szocialista rendszer felsőbbrendűségét s a kommunizmust, a párt, az egész nép amaz elszántságát, hogy a főttkár, az államfő köré tömörülve, példás egységben — minden nehézség ellenére — töretlenül haladunk a jövőben is a jólét, a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom létrehozásának útján.

A kapitalista gazdasági válságok néhány évszázados történetének tanulsága, hogy a hatalmasok, a nagyok és, tegyük hozzá, a gátlástalanok, megerősödve kerülnek ki a krízisből, míg a kisebb, gyengébb üzemek, vállalatok, népek, országok legyengülten, megtörtén veszülék át a terhes időket. A jelenlegi tőkés világ viszonylag új hatalmasságai, de máris valóságos nagy cápai a multinacionális vállalatok. Tevékenységükre pedig jellemző, hogy nem ismernek országhatárokat, nem számolnak a népi, nemzeti érdekekkel, tényleges államok az államban, s különösen a kisebb népek jogait tiporják lábba, a gyengébb országokat sújtják álnok sakkhúzásaiikkal, fondorlatos manővereikkal, szipolyozó manipulációikkal, s meggátolják eme nemzetek fejlődését, jólétük megteremtését, kultúrájuk fölvirágzását. Az úgynevezett Eszak—Dél párbeszéd éles vitáinak gyakori témája a gyengék nemzeti fejlődésének, kibontakozásának állandó fékezése a multinacionális vállalatok részéről.

Számunkra viszont a szocializmus nagy-nagy értékét jelzi az a tény, hogy a szocialista társadalom fejlődése egyúttal a nemzeti kibontakozást is jelenti: a társadalmi osztályok közti egykori feszültség megszűntét, a falu és város közti távolság fokozatos eltűnését, a fizikai és szellemi munka közti különbség apadását, az életszínvonal általános emelkedését s mindennek nyomán az emberek, csoportok, rétegek folyamatos közeledését, a kultúra közkinccsé válását, életünk szebbé, hu-

mánusabbá, derüesebbé alakulását. Annak, hogy függetlenek vagyunk, annak, hogy sorsunk urai vagyunk, annak ez a haszna, értelme, emberi és nemzeti gyümölcse.

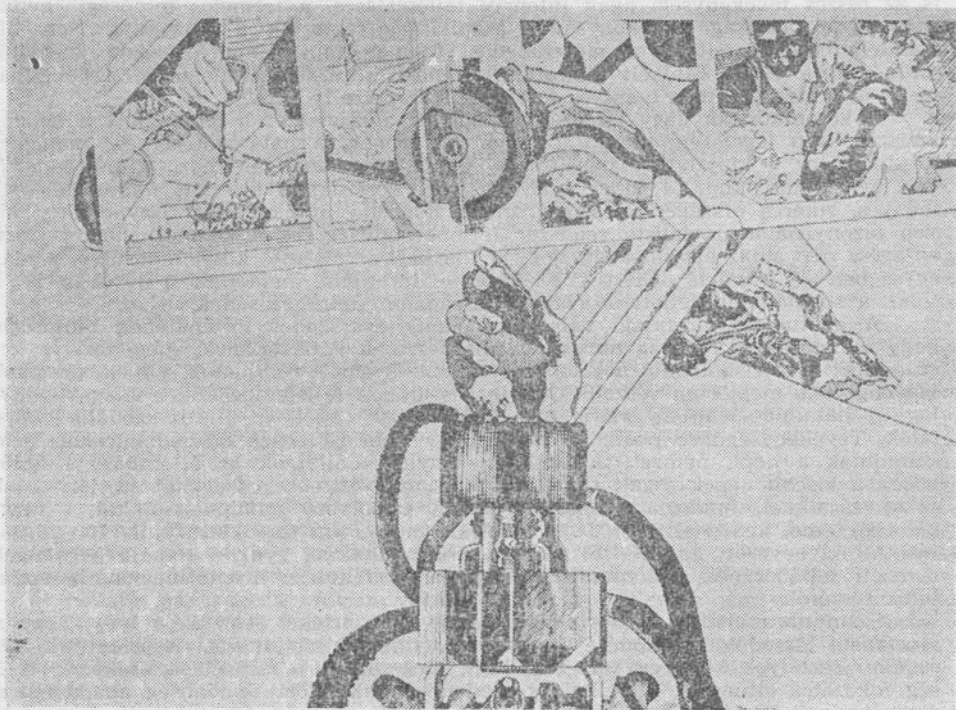
Pártunk jelentősebb tanácskozásai, ismert okmányai, főtítkáruk jelentései mindig is foglalkoznak e problémakörrel, s a helyzetnek megfelelően, az új fejlemények fényében a nemzeti és nemzetiségi kérdés sokoldalú, alapos megvilágítást nyer. Így történt ezúttal is. Az ország első embere az államférfi felelősségtudatától áthatott szavakkal szólott ez ügyben:

„Tekintettel az évszázados történelmi fejlődés és együttélés eredményeként Romániában létező együttélő nemzetiségekre, töretlenül alkalmaznunk kell pártunk marxista—leninista politikáját a nemzeti kérdésben, biztosítva nemzetiségre való tekintet nélkül az összes állampolgárok számára a teljes jogegyenlőséget minden területen, azt, hogy részt vegyenek a társadalom vezetésében. Állandóan szem előtt kell tartanunk, hogy a nehéz pillanatokban a reakció a népek, a különböző nemzetiségű dolgozók közti uszítás, ellenségeskedésszítás és megosztás eszközt alkalmazta. Eppen ezért töretlenül megvalósítva pártunk nemzeti politikáját, biztosítva a különböző nemzetiségű dolgozók teljes, az egész néphez hasonló érvényesülésének feltételeit, határozottan vissza kell vágnunk bármilyen nacionalista vagy sovinszta megnyilvánulásnak, keményen vissza kell utasítanunk a nemzetközi reakció bármilyen arra irányuló próbálkozását, hogy beavatkozzék Románia belügyeibe. Egy pillanatra se feledkezzünk meg arról, hogy az együttélő nemzetiségekhez tartozó dolgozók a szocialista Románia állampolgárai, s ugyanolyan jogaik és kötelelességeik vannak, mint a haza összes többi állampolgárának.“

Ezek a szavak számunkra, szerzői és szerkesztői munkánkban egyaránt vezérfonalat, zsinórmértéket jelentenek — és évekre szóló munkatervet.

Ezúttal — egy vezércikk terjedelmének megfelelően — csupán néhány főbb gondolat elemzésre vállalkoztunk, a következő lapszámokban viszont a jelentésben foglalt kérdéseket rendszeresen tanulmányjellegű írásokban elemezzük olvasóink elmélyült tájékoztatása érdekében.

**KORUNK**



Paulovics László: Építő kezek